
KAPITOLA

·I·

VZNIK
NÁBOŽENSTVÍ

DOBA, PŘÍČINY
A PODMÍNKY

CHARAKTER
A FORMY
PRVOTNÍCH
NÁBOŽENSTVÍ

PRVOBYTNĚ
NÁBOŽENSKÉ
CHOVÁNÍ

KAPITOLA

· II ·

NÁBOŽENSTVÍ
STAROVĚKÝCH SPOLEČNOSTÍ
Z OBLASTI
STŘEDOZEMNÍHO MOŘE

ZEMĚPISNÉ A SOCIÁLNĚ HISTORICKÉ
PODMÍNKY

POLYTEISMUS A HENOTEISMUS

OD HENOTEISMU
K SUPREMOTEISMU

HENOTEISMUS A SUPREMOTEISMUS
VE STARÉM ZÁKONĚ

LIDÉ-BOHOVÉ
A BOHOVÉ-LIDÉ

ROZVOJ PŘEDSTAV
O POSMRTNÉM ŽIVOTĚ

ETICKÝ PROBLÉM

KULT

KNĚŽSTVO

NÁBOŽENSTVÍ NIŽŠÍCH SOCIÁLNÍCH
VRSTEV

SKEPSE A
VOLNOMYŠLENKÁŘSTVÍ

KAPITOLA

·III·

POČÁTKY
KŘEŠŤANSTVÍ

DOBA A MÍSTO

STADIUM AKTUÁLNÍ ESCHATOLOGIE

STADIUM ADAPTACE

VÝVOJ KULTU

HISTORIZACE OBRAZU KRISTA

STADIUM BOJE ZA OVLÁDNUTÍ
ŘÍMSKÉHO CÍSAŘSTVÍ

STÁTNÍ CÍRKEV

BOJ SMĚRŮ V RANÉM KŘEŠŤANSTVÍ
A UTVÁŘENÍ OFICIÁLNÍHO
DOGMATICKÉHO SYSTÉMU

KŘEŠŤANSTVÍ

A ANTICKÁ KULTURA

FILOZOFUJÍCÍ TEOLOGIE

PROTIKŘEŠŤANSKÁ
OPOZICE

KAPITOLA

·IV·

STŘEDOVĚKÉ
KŘESŤANSTVÍ
ŘÍM A BYZANC

DVĚ VŠEOBECNÉ CÍRKVE
TEOLOGICKÉ SPORY
A CÍRKEVNĚ POLITICKÝ BOJ
V 6. AŽ 8. STOLETÍ
PAPEŽSTVÍ V 8. AŽ 11. STOLETÍ
ROZDĚLENÍ CÍRKVÍ
KŘIŽÁCKÉ VÝPRAVY
CÍRKEV A SVĚTSKÁ MOC
VÍRA TEOLOGICKÁ
A LIDOVÁ
MYSTIKA,
KACÍŘSTVÍ, OZBROJENÁ POVSTÁNÍ
VZNIK INKVIZICE

KAPITOLA

.V.

ZÁPADNÍ KŘESŤANSTVÍ
NA KONCI
STŘEDOVĚKU

PŘEDREFORMAČNÍ HNUTÍ

LUTHEROVA REFORMACE

REFORMACE VE ŠVÝCARSKU,
ANGLII, FRANCII A NIZOZEMÍ

ANABAPTISMUS

– KRAJNĚ LEVICOVÉ KŘÍDLO
PROTESTANTISMU

VLASTNÍ NÁBOŽENSKÝ OBSAH
PROTESTANTISMU

PROTIREFORMACE

KATOLICKÁ A PROTESTANTSKÁ
INKVIZICE

V 16. AŽ 18. STOLETÍ

ROZVOJ PŘÍRODNÍCH VĚD
A CÍRKEV

KAPITOLA

·VI·

CHRISTIANIZACE
VÝCHODNÍCH SLOVANŮ
RUSKÁ CÍRKEV
VE STŘEDOVĚKU

„KŘEST RUSI“

SYNKRETIZACE PŘEDKŘEŠŤANSKÝCH
KULTŮ S KŘEŠŤANSTVÍM

RUSKÁ CÍRKEV
V 11. AŽ 12. STOLETÍ

NESVÁRY FEUDÁLNÍCH KNÍŽAT
A CÍRKEV

DOBOVÉ MRAVY
A VLIV CÍRKVE

CHRISTIANIZACE
A KULTURNÍ ŽIVOT RUSI
CÍRKEV A MONGOLSKÉ JHO

CENTRALIZACE
RUSKÉHO STÁTU A CÍRKEV

CÍRKEVNÍ HIERARCHIE,
DUCHOVENSTVO, KLÁŠTERY

PROTICÍRKEVNÍ Hnutí
A BOJ V CÍRKVI

CÍRKEV V OBDOBÍ DOVRŠENÍ
CENTRALIZACE RUSKÉHO STÁTU
(16. AŽ 17. STOLETÍ)

OBSAH

PŘEDMLUVA 7

KAPITOLA I.

VZNIK NÁBOŽENSTVÍ 11

- Doba, příčiny, podmínky 12
Charakter a formy prvotních náboženství 20
Prvobytně náboženské chování 33
Poznámky a odkazy k I. kapitole 41

KAPITOLA II.

NÁBOŽENSTVÍ STAROVĚKÝCH SPOLEČNOSTÍ Z OBLASTI STŘEDOZEMNÍHO MOŘE 45

- Zeměpisné a sociálně historické podmínky 46
Polyteismus a henoteismus 47
Od henoteismu k supremoteismu 52
Henoteismus a supremoteismus ve Starém zákoně 57
Lidé-bohové a bohové-lidé 66
Rozvoj představ o posmrtném životě 72
Etický problém 75
Kult 77
Kněžstvo 85
Náboženství sociálně nižších vrstev 90
Skepse a volnomyšlenkářství 94
Závěr 101
Poznámky a odkazy ke II. kapitole 102

KAPITOLA III.

POČÁTKY KŘESŤANSTVÍ 107

- Doba a místo 108
Stadium aktuální eschatologie 111

Stadium adaptace	115
Vývoj kultu	124
Historizace obrazu Kristova	127
Stadium boje za ovládnutí Římského impéria	133
Státní církev	138
Boj směrů v raném křesťanství a utváření oficiálního dogmatického systému	142
Křesťanství a antická kultura. Filozofující teologie	150
Protikřesťanská opozice	155
Závěr	161
Poznámky a odkazy ke III. kapitole	164

KAPITOLA IV.

STŘEDOVĚKÉ KŘESŤANSTVÍ. ŘÍM A BYZANC 171

Dvě všeobecné církve	172
Teologické spory a církevně politický boj v VI. až VIII. století	173
Papežství v VIII. až IX. století	180
Rozdělení církví	188
Křižácké výpravy	194
Církev a světská moc	199
Víra teologická a lidová	204
Mystika, kacířství a ozbrojená povstání	215
Založení inkvizice	222
Závěr	225
Poznámky a odkazy ke IV. kapitole	228

KAPITOLA V.

ZÁPADNÍ KŘESŤANSTVÍ NA KONCI STŘEDOVĚKU 235

Předreformační hnutí	236
Luthérova reformace	240
Reformace ve Švýcarsku, Anglii, Francii a Nizozemí	246
Anabaptismus — krajně levicové křídlo protestantismu	253
Náboženský obsah protestantismu	257
Protireformace	264
Katolická a protestantská inkvizice v XVI. až XVIII. století	268
Rozvoj přírodních věd a církev	274
Poznámky a odkazy k V. kapitole	285

KAPITOLA VI.

CHRISTIANIZACE VÝCHODNÍCH SLOVANŮ. RUSKÁ CÍRKEV VE STŘEDOVĚKU 291

„Křest Rusi“	292
Synkretizace předkřesťanských kultů s křesťanstvím	300
Ruská církev v XI. až XII. století	306
Církev za nsvárů feudálních knížat	310
Dobové mravy a vliv církve	314
Christianizace a kulturní život Rusi	318
Církev a mongolské jho	321
Centralizace ruského státu a církev	324
Církevní hierarchie, duchovenstvo, kláštery	330
Proticírkevní hnutí a boj uvnitř církve	335
Církev v období dovršení centralizace ruského státu (XVI. až XVII. století)	343
Poznámky a odkazy k VI. kapitole	354